

- nižší počet studentů oproti předpokládanému stavu, zejména v prezenční formě studia;
- nižší počty interních pedagogických pracovníků;
- nedostatečné vnitřní evaluační systémy;
- nedostačující prostorové zajištění vzhledem k předpokládanému nárůstu počtu studentů a rozvoji informačního zázemí školy;
- omezenost knihovních fondů nebo jejich nereprezentativnost vzhledem k akreditovaným studijním programům;
- ve dvou případech (LA Praha, VŠMIE Praha) Akreditační komise zjistila nedostatky při uskutečňování akreditovaných činností a ve smyslu příslušných ustanovení zákona doporučila školám zjednat nápravu;
- ve dvou případech (SVI Kladno, PTI Praha) Akreditační komise zjistila závažné nedostatky při uskutečňování akreditovaných činností a navrhla ministerstvu omezení akreditace studijního programu spočívající v zákazu přijímat ke studiu další uchazeče.

- vv - - pm -

GAUDEAMUS 2005

Výsledky sociologického šetření

V listopadu 2005 proběhl v areálu brněnského Výstaviště, v pavilonu G2, veletrh pomaturitního a celoživotního vzdělávání GAUDEAMUS 2005. V roce 2005 byl veletrh GAUDEAMUS podruhé také veletrhem celoživotního vzdělávání. Výstava má již třináctiletou tradici a za podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a vynikajícího pořadatele *Ing. Pavla Mikuly* ze společnosti MP-Soft s.r.o. dosahuje vysoké návštěvnosti. Rok 2005 znamenal nejen nárůst počtu vystavovatelů (celkem 102), ale zejména obdivuhodná byla návštěvnost, která během čtyř dnů dosáhla rekordního počtu 29 460 návštěvníků.

Na veletrhu GAUDEAMUS se uskutečnilo dotazníkové šetření. Paralelně s dvěma dotazníky orientovanými na problematiku studentů, které připravilo na veletrhu GAUDEAMUS Centrum pro studium vysokého školství (CSVŠ), uskutečňoval svůj vlastní průzkum také pořadatel.

Průzkumu pořadatele se podle slosovatelných kuponů zúčastnilo celkem 6970 studentů (správně vyplněných dotazníků). Ve struktuře návštěvnosti dominovali studenti 4. a 3. ročníků středních škol – celkem 88,0 %. V pořadí zastoupených měst bylo

nejvíce zastoupeno Brno, následováno Ostravou, Přerovem, Jihlavou, Olomoucí, Zlínem a Prahou. Podíl krajů na návštěvnosti byl nejvyšší u kraje Jihomoravského (21,1 %), dále to byl kraj Moravskoslezský (15,3 %), Zlínský (10,7 %) a Olomoucký (10,1 %). Poměrně velká byla již tradičně účast návštěvníků ze Slovenska (5,5 %). Celkem se veletrhu zúčastnili návštěvníci z 1180 míst z České republiky, z toho 76 míst ze Slovenska. Současně byly pořadatelem sledovány údaje týkající se charakteristiky cílových skupin. Studenti odpovídali na tři otázky týkající se volby oboru, studijního programu a vlivu, který berou v úvahu při rozhodování o dalším studiu.

Podle výsledků a srovnání průzkumu pořadatele s předchozím rokem vyplývá zvýšený zájem o obory ekonomické (+2,5 %) a společensko-vědní (+1,8 %), zatímco úbytek zájmu je zejména markantní u technických oborů (-1,9 %). Na otázku, jakým studijním programem by chtěl dotazovaný ukončit svá studia, převážilo bakalářské studium a bakalářské studium s možností následného pokračování (celkem 56 %) před studiem magisterským (29,8 %). Velmi malý zájem projeвили studenti o studium na VOŠ – pouze 8,2 %, 6,0 % neví, nebo není rozhodnuto. Studenti

	1	2	3	4	5	nehodnoceno
Finanční ohodnocení	10,5	13,6	23,9	23,2	12,0	16,8
Pravděpodobnost získání zaměstnání	20,6	27,0	21,4	11,1	3,9	16,0
Předcházející vzdělání	7,4	14,1	11,8	9,7	39,1	17,9
Prestiž profese	7,9	13,7	16,6	24,6	20,1	17,1
Moje předpoklady (schopnosti a zájmy)	49,8	15,9	8,3	9,6	2,5	13,9

mohli také ohodnotit stupnicí 1 až 5 (1-nejvíce až 5-nejméně) význam vlivů, které jsou pro ně důležité při volbě dalšího studia. Výsledky v procentech ukazuje následující tabulka:

Dotazníková šetření CSVŠ

Průzkum navazoval na předchozí šetření Centra pro studium vysokého školství (CSVŠ), které v roce 1995 provedl tým pod vedením *PhDr. Zdeny Čermákové* a zveřejněný v časopise AULA, roč. 4, 1/96. Anketa neměla klasické parametry dotazníku, aby vyplňování bylo velmi rychlé. Dotazník byl konstruován také velmi jednoduše a účelně s možností vyplnění jak přímo do počítače, tak písemně.

Na dotazník GAUDEAMUS I., zaměřený na rodinné zázemí a informovanost respondentů o studiu na vysoké škole, odpovědělo celkem 529 respondentů, 69 % z nich byly ženy. Ve více než 90 % se jednalo o věkovou skupinu 17–19letých.

Více než 56,1 % studuje na gymnáziích a téměř 40 % na středních odborných školách (SOŠ). Výsledky ukazují, že zájem studentů i pedagogických pracovníků ze strany gymnázií i SOŠ je vyrovnaný. V 85,6 % se jedná o veřejné školy. Podíl soukromých a církevních škol odpovídá rozložení v regionech.

Výsledek v porovnání se šetřením pořadatele, týkajícím se kraje respondentů, je totožný. V šetření CSVŠ po pořadatelském Jihomoravském kraji, následovaly kraje Moravskoslezský, Pardubický a Zlínský.

U otců respondentů převažuje středoškolské vzdělání s maturitou, druhé v pořadí je vysokoškolské vzdělání a poté stupeň „vyučen“. Jako nejčastější vzdělání matky je uváděno středoškolské s maturitou a jako další vysokoškolské. Vezmeme-li v úvahu obě kategorie vzdělání rodičů respondentů (vysokoškolské a středoškolské dohromady), činí podíl takto vzdělaných otců 59,9 % a matek 71,1 %. Obdobně je tomu se vzděláním prvních sourozenců respondentů, ve více než 26 % mají středoškolské s maturitou a téměř v 19 % vzdělání vysokoškolské. U druhých a dalších sourozenců je nejčastější vzdělání základní (31 %), pravděpodobně s ohledem na jejich nižší věk, dále vzdělání středoškolské s maturitou (30 %) a vysokoškolské (20 %).

Plných 99 % dotazovaných respondentů se vyjádřilo, že chtějí studovat na vysoké škole. Na otázku, jaký typ vysoké školy chtějí studovat, uvedlo 62,2 % respondentů veřejnou vysokou školu, téměř 15 % však nebylo dosud rozhodnuto, resp. nevědělo. I v tomto bodu se prokázalo, že zájem o studium na vyšší odborné škole (VOŠ) je velmi malý. Počet kladných odpovědí ve prospěch státních škol však často pramení z neznalosti rozdílů v termínech „státní VŠ“ a „veřejná VŠ“.

Poskytování úplných informací o vysokoškolském studiu, ze strany školy, na níž studují, označilo necelých 30 % respondentů, plných 50 % pak uvedlo, že škola informace sice poskytuje, ale nedostatečně. V otázce, kde chtějí získat informace o studiu na vysoké škole, se v odpovědích projevil s převahou jako zdroj internet. Výraznou volbou byla také návštěva dne otevřených dveří na vysoké škole. V tomto dotazu mohli studenti volit více odpovědí.

88 % dotázaných odpovědělo, že dosud nenavštívilo poradenské centrum na vysoké škole. Tento údaj vypovídá nejen o malém zájmu využít této služby, ale také o skutečnosti, že vysoké školy nemají na svých webových stránkách dostatečné informace o činnosti poradenských center.

Jako naprosto nezávislé bylo další dotazníkové šetření GAUDEAMUS II. orientované na budoucí studium na vysoké škole.

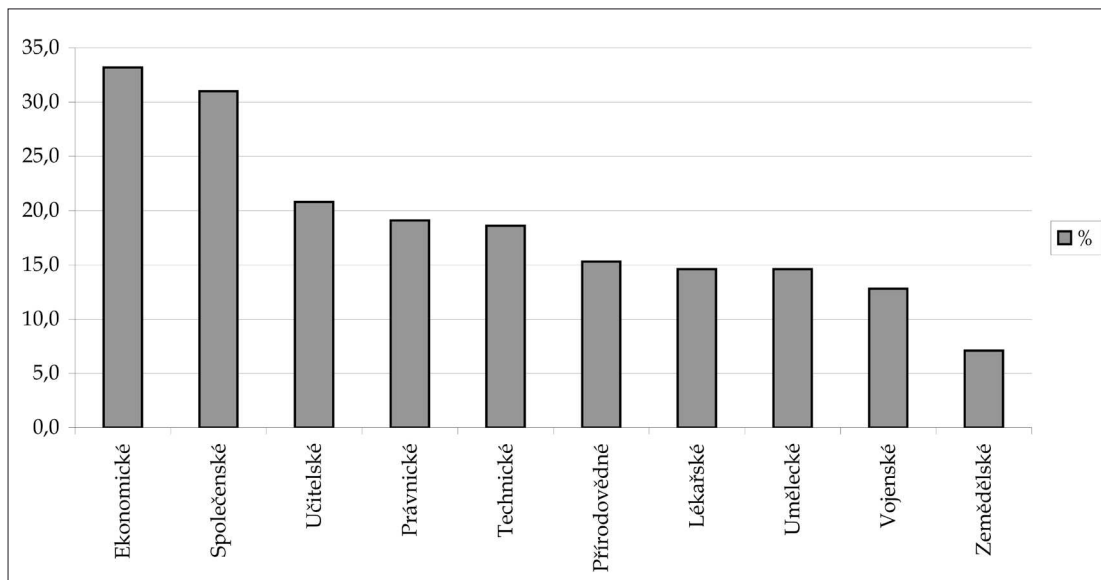
V něm odpovědělo celkem 452 respondentů, z nich bylo 65 % žen. Necelých 86 % respondentů bylo z veřejných a více než 10 % ze soukromých středních škol, 3,6 % ze škol církevních. Jako u prvního šetření, tak u tohoto bylo více než 77 % respondentů ve věku 18–19 let.

Otázky směřovaly na zaměření budoucího studia. Po skončení studia na střední škole chce nejvíce respondentů na veřejnou vysokou školu (téměř 71 %). Necelých 25 % uvažuje o VOŠ, přičemž je třeba uvést, že studenti mohli zaškrtnout více odpovědí. 21 % uvedlo studium na státních vysokých školách (Policejní akademie, Univerzita obrany). Více než 10 % by volilo také studium v zahraničí.

Zajímavé byly odpovědi na otázku: na jaké obory si chcete podat přihlášku. Studenti odpovídali s možností označit více odpovědí, nejčastěji pak

preferovali obory ekonomické a společenské. Graf ukazuje odpovědi vyjádřené v procentech ze všech respondentů.

obory ekonomické a společenské. Spolu s ekonomickými následují kombinace právnických, společenských, vojenských a technických oborů jako další volby a ke

Druhé a další nejvyšší volby byly vždy logicky blízké preferovanému oboru. Např. u přírodovědných oborů jsou další nejčastější volbou obory lékařské následovány zemědělskými. U lékařských následují přírodovědné. U učitelství jsou druhou nejčastější kombinací obory společenské, u právnických jsou to

společenským oborům se řadí obory učitelství, právnícké, ekonomické a umělecké.

Obdobná otázka „co by vám absolvování vysoké školy mělo přinést“ a na kterou se tázal také pořadatel veletrhu zdůraznila, že nejčastější volbou, (alternativ-

Kombinace preferovaných oborů											
	Přírodovědné	Technické	Zemědělské	Lékařské	Učitelství	Právnícké	Ekonomické	Společenské	Umělecké	Vojenské	celkem odpovědí
Přírodovědné	69	11	15	24	13	4	8	9	6	6	165
Technické	11	84	2	3	4	9	21	10	11	11	166
Zemědělské	15	2	32	6	4	1	4	3	4	3	74
Lékařské	24	3	6	66	8	2	6	3	6	2	126
Učitelství	13	4	4	8	94	12	28	37	16	10	226
Právnícké	4	9	1	2	12	86	49	37	6	14	220
Ekonomické	8	21	4	6	28	49	150	37	7	23	333
Společenské	9	10	3	3	37	37	37	140	31	11	318
Umělecké	6	11	4	6	16	6	7	31	66	4	157
Vojenské	6	11	3	2	10	14	23	11	4	58	142

ních odpovědí) bylo „získat dobré uplatnění“ v 82,3 %. Následovalo „rozvíjení znalostí“ v 74,3 %, „dobrý plat“ v 51,1 %, „diplom“ v 23,7 %, „prestiž“ v 19,0 % a „pokračování v rodinné tradici“ v 2,7 %.

Studenti se budou podle výzkumu ve více než 90 % rozhodovat samostatně proti pouhým 5 %, kdy by uposlechli názoru rodičů. Více než 88 % má přehled o struktuře studia a návaznosti studijních programů. Veletrh pomaturitního a celoživotního vzdělávání GAUDEAMUS navštívili respondenti v 87,8 % z vlastního zájmu. Tento údaj hodnotitelé považují za nevěrohodný, vzhledem k tomu, že účast na veletrhu je z velké části organizována hromadně školami.

Ve srovnání s výše jmenovaným šetřením z roku 1995 nebyly studentům pokládány otázky o výši školního na soukromých středních školách, ani zda by zavedení školního na vysokých školách mělo vliv na

jejich rozhodování, resp. zda by volili fakultu s nižším školným v případě diferencovaného školného.

Obě tato cílená šetření mezi návštěvníky veletrhu přinesla řešitelům na základě velkého vzorku (celkem šetření CSVŠ absolvovalo téměř 10 % návštěvníků) aktuální poznatky o zájmu o studium terciárního vzdělávání.

Řešitelský tým CSVŠ se domnívá, že i když nelze výsledky generalizovat na celou populaci uchazečů o studium na vysoké škole, byl soubor respondentů bezpochyby reprezentativní vzhledem k populaci návštěvníků veletrhu GAUDEAMUS.

Trináctý ročník veletrhu GAUDEAMUS je plánován na dny 31. října až 3. listopadu 2006 a počítá se opět s umístěním veletrhu v pavilonu G2 na brněnském Výstavišti.

- ln - - mš - - mme -

KURZ VYSOKOŠKOLSKÉ PEDAGOGIKY PRO AKADEMICKÉ PRACOVNÍKY VYSOKÝCH ŠKOL Z POHLEDU JEHO ABSOLVENTŮ

Kurz vysokoškolské pedagogiky byl realizován v Ústavu výzkumu a rozvoje vzdělávání Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze pod odbornou garancí *doc. PaedDr. Jaroslavy Vašutové, Ph.D.*

Byl organizován jako dvousemestrální a velmi zdařile realizován formou blokových soustředění. Kurz byl ukončen zkouškou na základě vypracované závěrečné práce a její obhajoby.

Hlavním tématem kurzu byly aktuální otázky vysokoškolské pedagogiky, zejména proměny terciárního vzdělávání, strategie vysokoškolské výuky a projekty vzdělávání a výuky na vysoké škole. Nedílnou součástí byla i další témata vysokoškolské pedagogiky, týkající se např. akademické profese, včetně akademické dráhy vysokoškolského učitele od jeho vstupu do profese přes dráhu asistenta, odborného asistenta, docenta a profesora. Aktuálně byly zařazeny pedagogické informace o rolích vysokoškolského učitele, jeho vědeckovýzkumné a pedagogické kompeten-

ce. Součástí dalšího výukového bloku byla témata vysokoškolský student, jeho role ve vysokoškolském vzdělávání, včetně individualizace vysokoškolského vzdělávání a výuky. Externí spolupracovníci a přednášející prezentovali řadu dalších témat jak z oblasti pedagogiky, tak pedagogické psychologie a strategie terciárního vzdělávání.

V oboru pedagogické psychologie se uskutečnila aktuální přednáška s navazujícím seminárním cvičením z pedagogické komunikace ve vysokoškolské výuce. Samostatně do tohoto tématu vstoupila přednáška s panelovou diskusí k tématu zátěžové situace a stres na vysoké škole přednesená *PhDr. Krejčíkovou, Ph.D.*, náměstkyní Institutu pro vzdělávání ve zdravotnictví. Součástí kurzu byla i přednáška s diskusí *Ing. Heleny Šebkové, CSc.*, ředitelky Centra pro studium vysokého školství na téma proměny terciárního vzdělávání u nás a ve světě, včetně strategických směrů v této oblasti a dokumentů vzdělávací politiky v České republice. Přednášející tak poskytla celou řadu odborných infor-